

A portrait of a man with dark, curly hair and a slight smile, wearing a black shirt. The background is a blurred indoor setting with light-colored curtains.

“Meedoen in de samenleving geeft stress, maar niet meedoen misschien nog wel meer.”

ABC neemt doelen cliënt tot uitgangspunt

Niet meer meedoen is meest ziekmakend

“Ons uitgangspunt is in eerste instantie wat iemand wil en niet wat iemand kan. Het ‘kunnen’, dat komt later wel. Eerst moet je de wensen van cliënten volgen, hoe onhaalbaar die soms in het begin ook lijken. Een wens betekent dat iemand in beweging wil komen. Dat moet je niet ontmoedigen”, aldus Venu Nieuwenhuizen, casemanager en rehabilitatiecounselor bij ABC, de afdeling voor jongeren met een psychotische kwetsbaarheid. “Het meest ziekmakende is als jongeren niet meer meedoen in de maatschappij.”

Tekst: *Sjef Odekerken*

Venu heeft een speciale rol binnen ABC: het zo goed mogelijk neerzetten van rehabilitatie. “Aan de basis van het maatschappelijk herstel, ligt het stellen van doelen.

En dat doen we samen met de cliënt op basis van zijn of haar wensen. In de praktijk heb je als hulpverlener heel vaak de gedachte ‘dat lukt toch nooit’. Maar die denkwijze proberen we op ABC te onderdrukken. We zijn dan ook eigenlijk steeds actief op onze tong aan het bijten. Hoe moeilijk dat ook is, we blijven de doelen van de jongeren onderzoeken. En dan blijkt dat je tot opmerkelijke resultaten komt.”

Ook leren van fouten

ABC sluit zoveel mogelijk aan bij de ontwikkeling van de cliënt, want zo stelt Venu: “Iedereen heeft zijn eigen veranderstrategie en -ontwikkeling. En daar hoort een eigen leerproces bij. Je kunt de jongeren in bescherming nemen tegen risico’s, maar feit blijft dat je ook leert van fouten en verkeerde inschattingen.” Cliënten volgen betekent echter niet dat we ze loslaten. Bij het volgen van de wensen van cliënten zijn mensen geneigd te denken dat onze aanpak een slappe aanpak is, waarbij de hulpverlener achterover leunt. Het tegenovergestelde is echter waar. De intensiteit van de behandeling is juist erg hoog, omdat de cliënt met ons de samenwerking zoekt. Hij weet dat hij steun krijgt van ons.”

Ideaalbeeld

Hoe gaat dat dan in de praktijk? “We zijn getraind in het inzichtelijk maken van de wensen van de cliënt en dit te koppelen aan mogelijkheden in de maatschappij. Ons streven is dat de cliënt een rehabilitatiedoel stelt dat dicht bij zijn of haar ideaalbeeld ligt. Als dit wordt behaald stijgt de tevredenheid van de cliënt over het eigen leven enorm. Het rehabilitatiedoel is vervolgens leidend voor de totale behandeling binnen ABC. Er worden vaardigheidslessen gegeven, cliënten worden gecoacht en hulpbronnen worden aangeboord. Ook onze psychiaters passen hun interventies aan ten dienste van het rehabilitatiedoel.” De medewerkers worden vrijwel continu in rehabilitatie getraind. Er is wekelijks werkbegeleiding en de dossiers worden gecontroleerd op de juiste aanpak: gaat de behandelaar nog wel optimaal uit van de wensen van de cliënt? Zij krijgen er zelfs een rapportcijfer voor.

Vastbijten

Venu: “De jongeren op ABC hebben een natuurlijke neiging tot meer autonomie, dat hoort bij hun leeftijd. Hoe ziek de cliënten ook zijn, het is verbazend hoeveel ze voor elkaar krijgen als ze iets echt willen. Daarom blijven we ze ondersteunen in de zoektocht naar activiteit, scholing, woning en werk. Want meedoen in de samenleving geeft zeker stress, maar niet meedoen misschien nog wel meer. Opvallend is ook dat als

het jongeren niet lukt om een doel te halen, ze vaak ook hun medicijnen niet meer innemen. Terwijl als het ze wel lukt, die medicatie minder belangrijk wordt en ze het gewoon blijven nemen. Meedoen werkt dus van twee kanten beter.

We gooien nooit de handdoek in de ring! En als we eenmaal een haalbaar doel te pakken hebben, dan zie je hoe stevig de jongeren zich daarin vastbijten.”

Ontdekken

Voorbeelden weet Venu genoeg: trajecten die hem goed zijn bijgebleven zijn die van twee cliënten die (los van elkaar) collega’s zijn geworden. “Beiden hadden de wens om zich te ontwikkelen als hulpverlener”, vertelt Venu. We zijn toen op zoek gegaan naar passende opleidingen en deze gevonden. ABC bood hen, nadat zij hun behandeling hadden afgerond, de mogelijkheid om op de afdeling stage te lopen. Het doet me goed om te zien hoe ze zich ontwikkelen. Ze leveren erg goed werk en identificeren zich steeds minder met cliënt zijn. Ik vind het ook opvallend om bij mezelf te ontdekken hoe makkelijk het is om hen als collega te zien en niet als cliënt.”

Teleurstelling hoort erbij

“Maatschappelijk herstel gaat vaak niet in een rechte lijn”, vertelt Venu. “Teleurstellingen horen er soms bij. Zo’n teleurstelling geeft vaak wel richting aan een nieuw doel dat beter past. Zo ging een jongen een sportopleiding volgen. Dat bleek van een te hoog niveau te zijn en geleidelijk zakte hij helemaal weg tot hij alleen nog maar depressief op bed lag. We hebben op basis van deze negatieve ervaring zijn persoonlijke criteria ten opzichte van een opleiding opnieuw in kaart gebracht. Hij kwam tot de conclusie dat hij op een lager niveau moest insteken, een kortere reisafstand wilde, minder schooluren wilde maken en dat hij een opleiding buiten de sport moest zoeken, omdat hij motorisch niet goed genoeg was. Hij koos voor zijn andere grote passie, namelijk de muziek. We hebben toen een cursusachtige opleiding gezocht in Utrecht tot producer. Dit is gelukt en wat bijzonder is: hoeveel psychotische klachten hij ook heeft gehad het afgelopen jaar, deze opleiding krijgt hij dus wel voor elkaar.”

Familie

ABC betreft ook de familie actief bij de behandeling. Nieuw is de familiegroep waarin 5 tot 8 gezinnen samenkomen en hun ervaringen delen. “Dat werkt heel goed. Ook de cliënten zijn daarbij en ze moeten samen met hun familie oplossingen voor problemen bedenken. Voor de jongere zelf is dat belangrijk, maar ook voor de ouders: die leren dat ze hun kind na een vaak lange periode van zorgen, weer los kunnen laten.” Voor het familiebeleid won ABC onlangs de eerste ‘Ypsilon Familiester’. ◀